

Nr 47.

Av fröken **Vinge** och herr **Gustafsson** i Borås, *angående utvidgning av rösträtten för utlandssvenskar.*

I utlandet bosatta svenska medborgare saknar i mycket stor utsträckning rösträtt. De åtgärder, som vidtagits för att underlätta röstning utomlands, gäller av förklarliga skäl endast de i röstlängd upptagna, d. v. s. de som antingen tillfälligt vistas utomlands eller bosatt sig där utan att uttaga utvandringscertifikat.

En daglig tidnings londonkorrespondent framhöll i höstas att t. ex. många svenskar med tillfällig anställning på de svenska londonfirmornas kontor har rösträtt, medan den fasta personalen i regel inte får rösta, då de hör till den ständiga svenska londonkolonien. Han berättade, att rösträttsfrågan brukar diskuteras i svenska londonkolonien — inte utan en viss bitterhet — var gång det stundar till val i hemlandet. Man gör då jämförelser med den belgiska londonkolonien, som har rätt, ja, är förpliktad att delta i de belgiska valen. I Belgien råder som bekant röstplikt, och denna gäller också för utlands-belgier. Vid varje belgiskt val upprättas en vallokal på belgiska institutet, och alla London-belgier får cirkulärbrev. De som underlåter att gå och rösta, måste böta 1½ shilling!

Det finns tiotusentals svenska medborgare i skilda länder i världen. Antalet kan i själva verket endast ungefärligen uppskattas med hjälp av olika länders folkräkningar. Sverige håller inte närmare reda på sina söner och döttrar i främmande länder. Dessa svenskar sköter en stor del av den svenska utrikeshandeln. De representerar en sakkunskap på det utrikespolitiska området, om vilken de fick en påminnelse i de speciella svenska radioanförandena till utlandssvenskarna inför valet i september 1952. Men varför utnyttjar man inte denna sakkunskap? Varför skall de sakna rösträtt, som bött utomlands tillräckligt länge för att ha erfarenhet av både utländska och svenska förhållanden? Många svenska medborgare stannar ganska länge i utlandet utan att ha en tanke på att överge vårt land, för vars styrelse och förhållanden de ofta behåller ett intresse, som snarast stegras av bortovaron och den kännedom de får om andra länder.

Frågan om utlandssvenskarnas rösträtt har bl. a. behandlats av socialstyrelsen i den utredning om utlandssvenskarna, som styrelsen verkställde på Kungl. Maj:ts uppdrag efter hemställan av 1938 års riksdag (SOU 1941:36). Styrelsen ville dock inte föreslå vare sig rösträtt eller mantalsskrivning i hemlandet för utomlands bosatta svenskar, bl. a. av det skälet, att många av dessa blivit ganska främmande för hemlandet. Även om detta i många fall är riktigt, kvarstår dock kravet från dem som fortfarande känner stark

samhörighet med hemlandet att få utöva den främsta av de medborgerliga rättigheterna och sålunda i varje fall få deltaga i val till andra kammaren.

Frågan kan möjligen lösas inom folkbokföringens ram genom att möjlighet öppnas även för dem, som uttagit utvandringscertifikat — kanske utan att ha reda på konsekvenserna av ett sådant steg — att uppföras i mantalslängd i utflyttningsförsamlingen eller i en för ändamålet särskilt upprättad bilaga till mantalslängden. Särskilda regler bör övervägas för frågan hur länge och under vilka villkor de skall kunna kvarstå. En tänkbar lösning, som dock måhända förefaller väl sträng, vore att kräva en anmälan varje år till mantalsskrivningsförrättaren, att de önskade kvarstå. Även andra utvägar torde böra övervägas. I samband med utredningen måste givetvis också de konsekvenser observeras, som kan uppstå i beskattningshänseende, så att dubbelbeskattning undviks.

Med stöd av det ovan anförda hemställs,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville hemställa om utredning av möjligheterna att vidga rätten för utlandssvenskar att deltaga i val, i första hand val till riksdagens andra kammare.

Stockholm den 20 januari 1953.

Margit Vinge.

Axel Gustafsson,
Borås.